

Δὲν ἠννόησα, καὶ οὔτε ἠθέλησα πλέον νὰ ἐξετάσω, τί ἐσήμαινεν ἡ χειρονομία ἐκείνη Ἀπέθανε; τὸν ἐφόνευσαν;...

Ἡ ὑπηρετρία εἰσήλθε μὲ τὰ κηρία ἀνημμένα καὶ ἠλλάξαμεν ὀμίλιαν.

Δ. Β. «

Πρὸ μικροῦ χρόνου ἔρχε χῶραν ἐν Παρισίοις ἡ κατ' ἔτος συγκροτούμενη συνεδρίασις τῶν πέντε Ἀκαδημιῶν, αἱτινες ἀποτελοῦσι τὸ Ἰνστιτούτον τῆς Γαλλίας. Κατ' αὐτὴν ἄλλοι τε σοφοὶ ἄνδρες ἀνέγνωσαν ὑπομνήματα καὶ διατριβὰς καὶ ὁμολογίαι καὶ ἐκ τῆς τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημίας ὁ ἐπιφανὴς ἀστρονόμος καὶ πλοῦτος διάδοχος τοῦ ἀρτίως ἀποδυστατοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων Le Verrier, κ. Faye, «Περὶ τῆς νομιζομένης ἐπιδράσεως τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ».

Ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ καὶ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην πρόληψιν καταπολεμεῖ ὁ κ. Faye, οὗ τὴν ἐπὶ τῶν τοιοῦτων ἀρμοδιότητα οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ. Ἐπειδὴ καὶ παρ' ἡμῶν εἶνε ἐρριζωμένη ἡ πρόληψις αὕτη, ἀπαραίτητον ἐρίναμεν τὴν ἐξελλήμισιν τοῦ περὶ αὐτῆς ὑπομνήματος.

Σ. τ. Δ.

Περὶ τῆς νομιζομένης ἐπιδράσεως ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Συνήθως νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι προκειμένου τοῦ λόγου περὶ ἐπιστημονικῶν πραγμάτων ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις δίκαιον διὰ νὰ εὔρη τὸ δίκαιόν του. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Πολλάκις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κράτει τῆς ἐπιστήμης ἀναγκάζεται τις νὰ πολεμήσῃ κατὰ προλήψεων ἐρριζωμένων, διότι ὑπάρχουσιν ἔτι προλήψεις. Καὶ εὐκολον μὲν εἶνε νὰ πείσῃ τις τὸν ἀντίπαλόν του, ὅταν ἔχη ἕνα ἢ καὶ πλείονας ἀντίπαλους, ἀλλ' ὅταν πρόκηται νὰ πείσῃ τὸν κόσμον ὅλον, ἐναντία φρονούντα, τί νὰ κάμῃ τότε; Πρῶτον πάντων κινδυνεύει ὁ τοιοῦτος νὰ ἐξεγείρῃ γενικὴν ἐναντίον του κατακραυγὴν, οἷα ἦτο ἐκείνη, ἣν ἐξήγειρεν ἐπ' ἐσχάτων καθ' ἑαυτοῦ ὁ τολμήσας, παρὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, νὰ ὑποστηρίξῃ ἐν πλήρει Ἀκαδημία ὅτι αἱ ἀντλία οὐδὲν ἄλλως ἀντλοῦσι τὸ θαλάσσιον ὕδωρ.

Ὅμοιον τινα ἀγῶνα ἀπεφάσισα ν' ἀναλάβω καὶ ἐγὼ σήμερον ἐνώπιόν σας κατὰ μετεωρολογικῆς προλήψεως λίαν ἐρριζωμένης. Θ' ἀποδείξω ὅτι παρὰ τὴν γνώμην τοῦ κοινοῦ ἡ σελήνη εἶνε ὅλως ἀθῶα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ καιροῦ.

Πολλάκις ἀκούετε ἀνθρώπους λέγοντας: «ὁ καιρὸς εἶνε ἄθλιος, τρικυμιώδης, ἀλλ' εὐτυχῶς πλησιάζει νὰ τελειώσῃ ἡ σεληνιακὴ περίοδος καὶ θὰ διορθωθῇ ὁ καιρὸς μὲ τὴν νέαν σελήνην.»

Καὶ ἂν μὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι κατοικούντων, ὑπομονὴ ὅς κ' οἱ κύριοι οὗτοι δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν καιρὸν εἰμὴ καθ' ὅσον πρόκειται νὰ διασκεδάσωσι, νὰ κάμωσι τὸν περίπατόν των ἢ τὰς ἐπισκέψεις των· τὰς ἐργασίας των δύνανται νὰ τὰς κάμωσι οἷοι δὴ ποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ καιρὸς. Ἀλλ' ἡ αὕτη ἐσφαλμένη πεποίθησις ὑπάρχει καὶ παρὰ ταῖς ναυτικοῖς, δι' οὓς τὸ ζήτημα ἔχει πολλὴν σημασίαν. Ὅθεν καὶ ἂν ποτε θελήσῃτε νὰ δεῖξῃτε δυσι-

στίαν πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν πρόληψιν, σὰς ἀπαντῶσι: «καὶ ὅμως τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχουσι καὶ οἱ ναυτικοί.»

Ἄν ἀκόμη ἐπιμείνητε, σὰς λέγουσιν ὅτι οὕτω νομίζουσι καὶ οἱ μετεωρολογοῦντες. Ταῦτα δὲ λέγουσιν καὶ ἄνδρες λόγιοι καὶ πεπαιδευμένοι, οἵτινες ἔχουσι πεποιθῆσθαι εἰς τὴν παράδοξον τῆς σελήνης δύναμιν, περὶ ἧς πρόκειται ὁ λόγος, καὶ οἵτινες σημειοῦνσι μάλιστα τῆς σελήνης τὰς φάσεις εἰς τὸ περιθώριον τῶν τετραδίων, ἐν οἷς ἀναγράφουσι τὰς μετεωρολογικὰς των παρατηρήσεις, καὶ ὅχι οἱ κοινοὶ μόνον ἄνθρωποι ἢ οἱ ἐκδόται τῶν ἡμερολογίων, οἵτινες διατείνονται μὲν ὅτι αἱ προρήσεις των βασίζονται ἐπὶ βαθυτάτων ἐρευνῶν καὶ σπουδῶν τῶν σεληνιακῶν φάσεων, πρᾶγματι ὅμως περιορίζονται, λίαν συνεισὶ ποιῶντες, εἰς τὸ νὰ σημειώσωσιν εἰς τὰ ἡμερολόγια των καλὸν καιρὸν διὰ τὸ θέρος καὶ καλὸν διὰ τὸν χειμῶνα.

Ἄλλὰ δύναται τις νὰ μοι εἴπῃ: τὸ ζήτημα, ὅπερ θέλετε νὰ συζητήσῃτε νῦν, εἶνε ἀπλοῦστατον καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ καιροῦ νὰ ἦνε λευκωμένον. Ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνη ἡ παρατήρησις ἂν αἱ μεταβολαὶ τῆς ἀτμοσφαιρας συμπίπτουσι μὲ τὰς φάσεις τῆς σελήνης. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶνε ἀπλῶς ζήτημα παρατηρήσεως, πρέπει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ γεγονότων. Ἐκείνοι τώρα, οἵτινες ἐνδιαφέρονται νὰ προγνωρίζωσι τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶνε σύμφωνοι ὅτι ἔχει ἐπιρροὴν ἡ σελήνη. Τοῦτο θὰ εἴπῃ ὅτι παρατηρήσαν τὸ πρᾶγμα· ἄρα τὸ ζήτημα εἶνε λευκωμένον καὶ ἔχετε πολὺ ἄδικον ν' ἀντιστρατεύησθε κατὰ τῆς πείρας.

Ἐπειτα, προσθέτουσιν, ὑπάρχουσι καὶ ἄνδρες ἔχοντες πολὺ μείζον συμφέρον νὰ προγνωρίζωσι τὸν καιρὸν ἢ οἱ ναυτικοὶ ἢ ἄλλοι· τοιοῦτοι εἶνε οἱ στρατηγοὶ κατὰ τὴν παραμονὴν ἐκτελέσεως στρατηγικοῦ σχεδίου, ὅπερ ὅλως δύναται ν' ἀποτύχῃ ἐξ αἰτίας αἰφνιδίας κακοκαιρίας. Ὁ στρατηγὸς Bugeaud π. χ., ὅστις ἦτο λίαν συνετὸς, ἐπίστευεν εἰς τὴν τοιαύτην τῆς σελήνης ἐπίδρασιν. Διηγούνται ὅτι ὅταν ὁ στρατηγὸς οὗτος ἐπολέμει ἐν τῇ Ἀφρικῇ οὐδέποτε ἐπεχείρει τι πρὶν ἢ συμβουλευθῆ τὴν σελήνην. Εἰς τοῦτο ἐγὼ ἀπαντῶ ὅτι καὶ οἱ ῥωμαῖοι στρατηγοὶ—καὶ ἡ ἱστορία μᾶς ἀναφέρει δόξα τῷ Θεῷ ῥωμαίους στρατηγοὺς ἴσως τοῦλάχιστον ἱκανότητος πρὸς τὸν ἔνδοξον μακαρίτην Bugeaud—οὐδέποτε ἐπεχείρουν τι πρὶν ἢ συμβουλευθῶσι τὰ σπλάγχνα τῶν θυμάτων ἢ πρὶν παρατηρήσωσιν ἂν ἔτρωγον μὲ ἄρεξιν ἢ ὅχι τὰ ἱερὰ ὄρνιθια. Καὶ ἡ γνώμη λοιπὸν καὶ αἱ νίκαι αὐταὶ τῶν ἐνδόξων στρατηγῶν οὐδὲν ἀποδεικνύουσιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ὁ κανὼν ἄλλως τε, ὃν ἠκολούθει ὁ στρατάρχης Bugeaud εἰς τὰς μετεωρολογικὰς του παρατηρήσεις, εἶνε ὁ ἐξῆς: «Παρατηρήθη ὅτι ἐννεηκόντα τοῖς ἑκατὸν ὁ και-